

A LETELEPEDÉS SZABADSÁGA ÉS A SZOLGÁLTATÁSNYÚJTÁS SZABADSÁGA

A letelepedés szabadsága és a szolgáltatásnyújtás szabadsága kulcsfontosságú az EU-n belüli üzleti és szakmai mobilitás szempontjából. A szolgáltatási irányelv teljes körű végrehajtása elengedhetetlen a belső piac megszilárdításához, de továbbra is állnak fenn akadályok. A Covid19-világjárvány új kihívásokat teremtett. Válaszul az Európai Parlament 2022 februárjában állásfoglalást fogadott el, amelyben felvázolta, hogy a Covid19 utáni gazdasági helyreállítás hogyan enyhítheti a legjobban az ezen alapvető szabadságjogokra gyakorolt negatív hatásokat.

JOGALAP

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 26. cikke (belső piac), 49–55. cikke (letelepedés) és 56–62. cikke (szolgáltatások).

CÉLKITŪZÉSEK

A valamely tagállamban jogszerű tevékenységet folytató önálló vállalkozó és szakember vagy az EUMSZ 54. cikke értelmében vett jogi személy i. stabil és folyamatos módon gazdasági tevékenységet folytathat egy másik tagállamban (a letelepedés szabadsága, az EUMSZ 49. cikke); vagy ii. ideiglenesen szolgáltatást kínálhat és nyújthat más tagállamokban, miközben származási országában marad (a szolgáltatásnyújtás szabadsága, az EUMSZ 56. cikke). Ez feltételezi az állampolgárság alapján történő megkülönböztetés kizárását, valamint a szabadságjogok hatékony alkalmazása érdekében az azok gyakorlását megkönnyítő intézkedések elfogadását, ideértve a nemzeti hozzáférési szabályok harmonizálását vagy kölcsönös elismerését ([2.1.6](#)).

EREDMÉNYEK

A. Liberalizáció a Szerződésben

1. Az „alapvető szabadságjogok”

A letelepedéshez való jog magában foglalja a tevékenységek önálló vállalkozóként történő megkezdéséhez és folytatásához, valamint vállalkozások alapításához és irányításához való jogot, stabil és folyamatos jellegű állandó tevékenység végzése céljából, az érintett tagállam joga által a saját állampolgáira előírt feltételekkel azonos feltételek mellett.

A szolgáltatásnyújtás szabadsága a rendszerint díjazás ellenében nyújtott valamennyi szolgáltatásra vonatkozik, amennyiben az nem tartozik az áruk, a tőke és a személyek szabad mozgására vonatkozó rendelkezések hatálya alá. A „szolgáltatást” nyújtó személy a szolgáltatásnyújtás érdekében tevékenységét ideiglenesen a szolgáltatásnyújtás helye szerinti tagállamban is folytathatja az ezen tagállam saját állampolgáira irányadó feltételek szerint.

2. Kivételek

Az EUMSZ értelmében a letelepedés és a szolgáltatásnyújtás szabadsága nem terjed ki a közhatalom gyakorlásához kapcsolódó tevékenységekre (az EUMSZ 51. cikke). Ezt a kizárást azonban megszorító értelmezés korlátozza: a kizárás csak azokra a konkrét tevékenységekre és feladatokra vonatkozhat, amelyek közhatalom gyakorlásával járnak. Továbbá egy szakmát teljes egészében csak akkor lehet kizárni, ha a tevékenység egésze a közhatalom gyakorlását szolgálja, vagy ha a közhatalom gyakorlását szolgáló rész a többitől elválaszthatatlan. A kivételek feljogosítják a tagállamokat a hadianyagok előállításának vagy kereskedelmének kizárására (az EUMSZ 346. cikke (1) bekezdésének b) pontja), valamint a közrend, közbiztonság vagy közegészségügy tekintetében a külföldi állampolgárokra vonatkozó jogszabályok megtartására (az EUMSZ 52. cikkének (1) bekezdése).

B. A szolgáltatási irányelv – egy lépés a belső piac kiteljesítése felé

A szolgáltatási irányelv ([2006/123/EK irányelv](#)) megerősíti az EU-n belül a szolgáltatásnyújtás szabadságát. Az irányelv kulcsfontosságú a belső piac kiteljesítése szempontjából, hiszen hatalmas előnyöket biztosíthat a fogyasztók és a kis- és középvállalkozások számára. A cél egy nyitott, egységes szolgáltatási piac létrehozása az EU-n belül, a fogyasztóknak nyújtott szolgáltatások minőségének biztosítása mellett. Az [„Európa 2020 – Az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés stratégiája”](#) című bizottsági közlemény szerint a szolgáltatási irányelv teljes körű végrehajtása 45%-kal növelheti a kereskedelmi szolgáltatások forgalmát és 25%-kal a közvetlen külföldi befektetéseket, ami a GDP 0,5–1,5%-os emelkedését eredményezheti. Az irányelv hozzájárul a közigazgatási és szabályozási egyszerűsítéshez és korszerűsítéshez. Ez nemcsak a meglévő jogszabályok átvilágítása és a vonatkozó jogszabályok elfogadása, illetve módosítása révén valósul meg, hanem hosszú távú projekteken keresztül is (egyablakos ügyintézési pontok felállítása és az igazgatási együttműködés biztosítása).

Ezen irányelv végrehajtása jelentős késedelmet szenvedett. Míg a kezdeti reformok számos akadály felszámolásához vezettek a szolgáltatások egységes piacán, a lendület 2012 óta csökkent. A reformtörekvések lelassultak, és főként a pénzügyi támogatásban részesülő vagy az átfogó nemzeti reformprogrammal rendelkező tagállamokban történt érdemi előrelépés. Annak ellenére, hogy az irányelv 2,6%-kal tudná növelni az EU GDP-jét, eddig ennek a növekedési potenciálnak mindössze 0,9%-át sikerült kiaknázni, ami 1,7%-os kihasználatlan mozgásteret hagy. A Bizottság [elismeri](#) ezeket a késedelmeket, de nem tartja szükségesnek az irányelv módosítását. Ehelyett annak biztosítására összpontosít, hogy az irányelvvel járó előnyöket teljes mértékben el lehessen érni a végrehajtás és a „szolgáltatási csomag” bevezetése

révén, amely új jogalkotási javaslatokat tartalmaz a szolgáltatási ágazat élénkítésére és a fennmaradó végrehajtási hiányosságok kezelésére.

AZ EURÓPAI PARLAMENT SZEREPE

A Parlament kulcsszerepet játszott az önálló vállalkozói tevékenységek liberalizálásában, biztosítva, hogy a tagállamok bizonyos, korlátozott tevékenységeket a saját állampolgáraik számára tartsanak fenn. Emellett az Európai Unió Bírósága elé idézte a Tanácsot a közlekedéspolitikával kapcsolatos tétlensége miatt. Az 1985. évi ítélet ([a 13/83. sz. ügyben hozott 1985. május 22-i ítélet](#)) megállapította, hogy a Tanács elmaradásban van azzal, hogy nem biztosított ingyenes nemzetközi szállítási szolgáltatásokat, megsértve ezzel a Római Szerződést. Következésképpen a Tanácsnak megfelelő jogszabályokat kellett elfogadnia. A Parlament szerepe kibővült az együtdöntési és a rendes jogalkotási eljárásoknak a letelepedés és a szolgáltatásnyújtás szabadságára való alkalmazásával.

A Parlament szervesen részt vett a szolgáltatási irányelv elfogadásában és nyomon követésében is, és sürgette a tagállamokat, hogy tartsák be és megfelelően hajtsák végre annak rendelkezéseit. 2011. február 15-én [állásfoglalást](#) fogadott el az irányelv végrehajtásáról, egy [másikat](#) pedig 2011. október 25-én annak kölcsönös értékelési folyamatáról. A Bizottság 2012. júniusi közleményét követően a Parlament IMCO bizottsága jelentést készített a szolgáltatások belső piacának helyzetéről és jövőjéről, amelyet a [plenáris ülés](#) 2013. szeptember 11-én fogadott el.

A Parlament 2013. február 7-én elfogadott egy, a Bizottsághoz intézett ajánlásokkal ellátott, az egységes piac irányításáról szóló [állásfoglalást](#) is, amelyben rámutatott a szolgáltatási ágazat mint kulcsfontosságú növekedési terület jelentőségére, a szolgáltatásnyújtás szabadságának alapvető jellegére, valamint a szolgáltatási irányelv teljes körű végrehajtásának előnyeire.

A Parlament prioritásként kezelte a távközlésre vonatkozó javaslatokat, például az elektronikus azonosításra ([910/2014/EU rendelet](#)) és a „behálózott kontinensre” vonatkozó rendeleteket. A Parlament 2012. júliusi [állásfoglalása](#) a pénzügyi szolgáltatásokkal, többek között az alapvető pénzforgalmi szolgáltatásokkal és a jelzáloghitelekkel ([2014/17/EU irányelv](#)) foglalkozott. 2014 márciusában [állásfoglalásban](#) foglalkozott az utazási csomagok kérdésével is. A jelzáloghitel-irányelv érvényre juttatja a fogyasztóvédelmet, és biztosítja a tájékoztatáson alapuló pénzügyi döntésekre való képességet. A pénzügyi piacokról szóló irányelv ([2014/65/EU irányelv](#)) előmozdítja az átláthatóságot. 2019-ben a Parlament foglalkozott az akadálymentességi követelményekkel ([\(EU\) 2019/882 irányelv](#)) a fogyatékossgal élő polgárok támogatása érdekében. Ennek megerősítése érdekében 2022 októberében egy [állásfoglalásban](#) javaslatot tett az AccessibleEU Központ létrehozására, amely egyesíti az akadálymentesítési szakértőket és szakembereket.

Egy 2019-es [tanulmány](#)^[1] feltárta, hogy a szolgáltatások szabad mozgására vonatkozó uniós jogszabályok – többek között a szakmai képezések és a kiskereskedelem

[1]Pelkmans, J.: Contribution to Growth: The Single Market for Services. Delivering Economic Benefits for Citizens and Businesses (Hozzájárulás a növekedéshez: a szolgáltatások egységes piaca. Gazdasági előnyök a polgárok és az üzleti

területén – jelentős gazdasági előnyökkel járnak: évi 284 milliárd EUR a szolgáltatási irányelv értelmében, 80 milliárd EUR a szakmai szolgáltatásokból és 20 milliárd EUR a közbeszerzési szolgáltatásokból. Egy másik [tanulmány](#)^[2] hasonlóképpen azt mutatja, hogy a szolgáltatási ágazat, amely az EU-n belüli kereskedelem 24%-át teszi ki (a 2000-es évek elején tapasztalható 20%-os arányhoz képest), és 78%-kal járul hozzá az EU által teremtett bruttó hozzáadott értékhez, kulcsfontosságú a növekedés szempontjából. A tanulmány azonban a szabályozási eltéréseket és az információk kihívásokat is azonosította olyan tényezőkként, amelyek növelik az üzleti költségeket, és akadályozzák a szolgáltatások szabad mozgását és a letelepedés szabadságát az EU-n belül.

2020. április 17-i [állásfoglalásában](#) a Parlament elismerte, hogy az egységes piac kulcsfontosságú Európa jóléte szempontjából, és döntő fontosságú a Covid19-re való reagálásban. 2020. június 19-i [állásfoglalásában](#) hangsúlyozta továbbá a schengeni térség jelentőségét az EU számára, és sürgette a tagállamokat, hogy enyhítsék a mozgásra vonatkozó korlátozásokat, és törekedjenek a teljes schengeni integrációra.

2020. november 25-én a Parlament [állásfoglalást](#) fogadott el „A vállalkozások és a fogyasztók fenntarthatóbb egységes piaca felé” címmel, amely különböző szakpolitikai területekre összpontosít, különös tekintettel a fogyasztóvédelem területére és a vállalkozások zöld átállásban való részvételére (kulcsfontosságú az egységes piac fenntarthatóságának javításához). Az IMCO bizottság kérésére a Parlament Belső Politikák Főigazgatóságának Gazdaságpolitikai, Tudománypolitikai és Életminőségi Tematikus Főosztálya tájékoztatót (briefing) tett közzé „Az európai szolgáltatási ágazat és a zöld átállás” címmel, amely hozzájárult ehhez az állásfoglaláshoz.

2021. január 20-án a Parlament elfogadta „Az egységes piac megerősítéséről: a szolgáltatások szabad mozgásának jövője” című [állásfoglalást](#). Az állásfoglalás hangsúlyozza, hogy biztosítani kell a szolgáltatásokra vonatkozó egységes piaci szabályok végrehajtását, és javítani kell a Bizottság jogérvényesítési tevékenységét. Hangsúlyozza, hogy értékelni kell a szolgáltatásokra vonatkozó uniós jogi keret végrehajtásának szintjét, és erősíteni kell a vállalatokat azáltal, hogy jobb hozzáférést biztosítanak számukra az információkhoz.

A Covid19-világjárvány során számos olyan korlátozást vezettek be újra, amely hatással volt az uniós egységes piacon belüli szabad mozgásra, ideértve a szolgáltatási szektort is. A Gazdaságpolitikai, Tudománypolitikai és Életminőségi Tematikus Főosztály által 2020. november 9-én tartott [webinárium](#)^[3] megvizsgálta a világjárvány hatását, és jelentős jövőbeli változásokat jelzett előre a szolgáltatások iránti keresletben és azok kínálatában a technológiai fejlődés és a megváltozott fogyasztói szokások miatt. Az IMCO bizottságnak 2021 februárjában bemutatott

vállalkozások számára), a Gazdaságpolitikai, Tudománypolitikai és Életminőségi Tematikus Főosztály által a Belső Piaci és Fogyasztóvédelmi Bizottság megbízásából készített kiadvány, Európai Parlament, Luxembourg, 2019.

[2]Dahlberg és mások: Legal obstacles in Member States to Single Market rules („Az egységes piaci szabályok jogi akadályai a tagállamokban”), a Gazdaságpolitikai, Tudománypolitikai és Életminőségi Tematikus Főosztály által a Belső Piaci és Fogyasztóvédelmi Bizottság megbízásából készített kiadvány, Európai Parlament, Luxembourg, 2020.

[3]Milieu Consulting SRL: The impact of COVID-19 on the Internal Market and Consumer Protection - IMCO Webinar Proceedings (A Covid19 hatása a belső piacra és a fogyasztóvédelemre – az IMCO-webinárium jegyzőkönyve), a Gazdaságpolitikai, Tudománypolitikai és Életminőségi Tematikus Főosztály által a Belső Piaci és Fogyasztóvédelmi Bizottság megbízásából készített kiadvány, Európai Parlament, Luxembourg, 2020.

[tanulmány](#)^[4] kiemelte, hogy bár a kezdeti határlezárások zavarokat okoztak a határokon átnyúló szakmai szolgáltatásokban, a digitális eszközök elfogadása elősegítette a visszatérést egy bizonyos szintű normalitáshoz.

A Parlamentnek az egységes piacon a nem vám- és nem adóügyi jellegű akadályok felszámolásáról szóló, 2022. február 17-i [állásfoglalása](#) foglalkozott az áruk szabad mozgása és a szolgáltatásnyújtás szabadsága előtt általában fennálló akadályokkal, valamint konkrétan azzal is, hogy a Covid19 milyen káros hatással volt a négy szabadságjogra (az áruk szabad mozgására, a személyek szabad mozgására, a szolgáltatásnyújtás szabadságára és a tőke szabad mozgására). A négy szabadságjog ezen akadályoztatása továbbra is fennáll annak ellenére, hogy a digitális eszközök bizonyos mértékben orvosolták a Covid19-cel kapcsolatos korlátozások által okozott egyes gazdasági nehézségeket.

A témával kapcsolatos további információkért látogasson el a [Belső Piaci és Fogyasztóvédelmi Bizottság](#) honlapjára.

Christina Ratcliff / Jordan De Bono / Barbara Martinello
11/2023

[4]Marcus, J. S. és mások: The impact of COVID-19 on the Internal Market (A Covid19 hatása a belső piacra), a Gazdaságpolitikai, Tudománypolitikai és Életminőségi Tematikus Főosztály által az IMCO bizottság megbízásából készített kiadvány, Európai Parlament, Luxembourg, 2021.

